

УДК: 78.071.2:78.09(045)

DOI: 10.31318/2414-052X.1(66).2025.333473

ДМИТРО ЮНИК

ORCID iD: 0000-0003-2930-238X

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
(Київ, Україна)
d.yunyk@gmail.com

ТЕТЯНА ЮНИК

ORCID iD: 0000-0002-4539-6809

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри кіно-, телемистецтва
Київського національного університету культури і мистецтв
(Київ, Україна)
tyunyk@gmail.com

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ДЕТЕРМІНАНТ ІНДИВІДУАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОГО СТИЛЕТВОРЕННЯ МИТЦЯ КОНЦЕРТНО-СЦЕНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проаналізовано сутність поняття «індивідуально-виконавський стиль митця концертно-сценічної діяльності» з позицій генетики і генезису. З'ясовано, що означений феномен відображає сформовану оригінальну манеру творчої діяльності митця, яка проявляється у відтворенні самотвірних рис як звуко-виражальних та технічних засобів інтерпретації музичного твору, так і виконавської надійності, виконавської культури та артистизму. Висвітлено вплив на індивідуально-виконавське стилетворення митця концертно-сценічної діяльності рис композиторської, етнічно-національної, епохальної, історичної, просторово-часової та надпросторово-часової стильової концентричності. З'ясовано, що структура індивідуально-виконавського стилю кожного митця концертно-сценічної діяльності є оригінальною, тобто неповторною. Аргументовано доцільність теоретичного проєктування тільки макрорівневої структури означеного феномену, де обов'язковими мають бути художньо-творчі, технічно-виконавські, інтелектуально-емоційні та артистично-комунікаційні складові. Визначено детермінанти індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності. Описано технологію детермінації досліджуваного феномену системою як психологічних, так і суто виконавських детермінант, де до перших віднесено ті, які забезпечують злагодженість перебігу когнітивних процесів (увагу, пам'ять, уяву, уявлення і мислення), та утворення певних емоційно-вольових станів (емоції і волю), а до других — суто виконавські детермінанти (виконавську техніку, виконавську надійність, виконавську культуру та артистизм). Доведено, що детермінанти індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-

сценічної діяльності характеризуються функціональною взаємозалежністю, яка є не статичною, а динамічною величиною. Обґрунтовано умови для «отримання» «творчої синергії» від «взаємодії» «пересічних» ознак різних детермінант у процесі індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності, що і надає йому змогу доповнювати/збагачувати сформовані риси новими ознаками.

Ключові слова: музиканти-виконавці, інструменталісти, вокалісти, диригенти, сценічна діяльність, індивідуально-виконавський стиль, виконавські уміння та навички, музичний твір, інтерпретація, музична творчість, детермінанти, виконавська культура та артистизм.

Постановка проблеми... Успішність будь-якого митця концертно-сценічної діяльності визначається сукупністю певних виконавських ознак як виразально-технічних засобів інтерпретації музичного твору, так і артистизму, тобто проявом індивідуальної манери його творчості. Разом з тим, у теорії та практиці музичного виконавства простежується певне протиріччя між бажанням митця максимально відобразити в інтерпретації музичного твору авторський стиль композитора з урахуванням художньо-естетичних цінностей, сформованих на основі культурно-історичної епохи, і рис власного творчо-виконавського стилю — та відсутністю чітко визначених детермінант його індивідуально-виконавського стилетворення. Саме тому простежується потреба у висвітленні детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності та їх концептуальної взаємозалежності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Питання детермінації індивідуально-виконавського стилетворення митців концертно-сценічної діяльності турбували не одне покоління їх педагогів та науковців з мистецтвознавства. У другій половині XX – на початку XXI століть вони розглядали ці питання з позицій впливу на означений феномен композиторського стилю (Горюхіна, 1985; Катрич, 2000; Коханик, 2001 та інші), специфіки мислення музиканта-виконавця (Ткач, 2018; Ма Лінь, 2024; Москаленко, 2018 та інші), індивідуального підходу інтерпретатора до оволодіння матеріалом музичного твору (Копелюк, 2016; Ковтонюк, 2022; Giesecking, Leimer, 1972 та інші) тощо.

Звичайно, у працях означених авторів простежується інформація щодо впливу й інших детермінант на індивідуально-виконавське стилетворення

митців концертно-сценічної діяльності. Зокрема, Ю.Ткач (2018) пов'язує детермінацію означеного феномену з «творчим методом» музиканта-інтерпретатора, який формується під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів і охоплює технічні, художні, інтелектуальні, змістові й інші «формальні складові» його виконавської майстерності. Ма Лінь дійшла висновку, що основною детермінантою впливу на індивідуально-виконавське стилетворення митця концертно-сценічної діяльності є його сценічний образ, і тому розглядає зміст цього образу «... як цілісне динамічне, а не статичне утворення в уяві піаніста, конструкти якого відображають не тільки ознаки музичних та художніх образів музичного твору, а й ознаки умов їх майбутньої/реальної концертно-сценічної інтерпретації з метою досягнення адекватної реакції на внутрішні та зовнішні подразники й підпорядкування артистизму емоційній сфері у процесі діалогічної взаємодії зі слухачами/глядачами» (2024, с. 191).

Отже, у сучасній науці розкрито ряд детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митців концертно-сценічної діяльності. Втім, поза увагою науковців залишився розгляд концептуального підходу до усвідомлення їх системи, тоді як, на нашу думку, тільки цілісне вивчення такої системи детермінант з урахуванням взаємодії кожної її складової надає змогу митцю концертно-сценічної діяльності не стихійно, а цілеспрямовано розвивати самобутні риси власного індивідуально-виконавського стилю.

Мета дослідження полягає у висвітленні концептуального підходу до усвідомлення системи взаємозалежних детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності.

Досягнення мети вимагало вирішення певних **завдань**, а саме:

- 1) проаналізувати сутність поняття «індивідуально-виконавський стиль митця концертно-сценічної діяльності»;
- 2) визначити основні детермінанти індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності;
- 3) висвітлити функціональну взаємозалежність основних детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження... У кінці XX — на початку XXI століть сутність поняття «індивідуально-виконавський стиль митця концертно-сценічної діяльності» викристалізовується у сучасному науковому дискурсі. Дослідниками доведено, що означений феномен проявляється в оригінальній манері його творчої діяльності, риси якої є не успадкованими генетично, а сформованими з урахуванням вроджених задатків на основі сприйнятих художньо-естетичних цінностей у процесі взаємодії з рисами різнорівневої стильової концентричності (композиторської, етнічно-національної, епохальної, історичної, просторово-часової та надпросторово-часової). Науковцями за основу взято загальні теоретико-методичні положення фундаментальної теорії музичного стилю, за якою індивідуально-виконавський стиль митця концертно-сценічної діяльності, перш за все, пов'язується з його психологічними властивостями (Катрич, 2000; Коханик, 2001; Москаленко, 2018; Ткач, 2018 та інші). У психологічній науці доводиться, що такі властивості проявляються в результаті взаємодії когнітивних процесів особистості, а саме: уваги, пам'яті, уяви, мислення тощо (Бочкарьов, 1985; Киричук, 1996; Максименко, Зайчук, Клименко, 2004; Ямницький, 2004 та інші).

Отже, можна стверджувати, що індивідуально-виконавське стилетворення митця концертно-сценічної діяльності, перш за все, детермінується:

- його увагою, оскільки саме вона виступає «організатором» злагодженості роботи всіх інших складових загального когнітивного процесу та «індикатором» ефективності їх функціонування;

- пам'яттю митця, оскільки саме вона забезпечує довільне чи мимовільне запам'ятовування та відтворення не тільки нотного тексту музичних творів, а й творчих умінь та виконавських навичок;

- уявою, завдяки якій митець формує симультанні або сукцесивні музичні, художні та сценічні образи під час роботи над музичними творами, що реалізуються у процесі їх безпосередньої прилюдної інтерпретації;

- мисленням митця з урахуванням культурно-епохальної обумовленості його художньо-естетичних цінностей тощо.

Разом з тим, у сучасній науці простежується інформація щодо впливу емоційно-вольової сфери митця концертно-сценічної діяльності на когнітивні процеси завдяки неусвідомленому самооцінюванню успішності їх функціонування. «Зайвий вплив емоційної сфери суб'єктів на процес самопізнання ... призводить до хибної оцінки змісту предметної дійсності завдяки її спотвореній презентації у свідомості особистості. Внутрішня єдність емоцій та самооцінювання відображається в суті цих понять, де віддзеркалюються відношення до власного “Я” лише з тією різницею, що в емоціях вона відбивається у формі суб'єктивних переживань, а в самооцінці — у формі сигналу, який окреслюється відповідним знаком (позитивним або негативним) ще до усвідомленого надання логічної оцінки якості атрибутів контролю» (Юник, 2011, с. 82).

Отже, за дослідженнями науковців, емоційне самооцінювання успішності функціонування когнітивних процесів може бути адекватним та неадекватним (Киричук, 1996; Максименко, Зайчук, Клименко, 2004; Юник, 2011; Ямницький, 2004 та інші). Якщо за умови адекватного самооцінювання успішності функціонування когнітивних процесів емоції сприяють злагодженості їх перебігу і таким чином забезпечують пошук закономірностей уявної побудови можливого ряду сценічних образів майбутньої прилюдної форми звітності, з метою випереджуваного планування її результативності, то за умови неадекватного — емоції виступають «збиваючим» фактором впливу на організовану плинність означених процесів, що негативно відображається на індивідуально-виконавському стилетворенні митця концертно-сценічної діяльності.

Звичайно, вплив емоційної сфери будь-якого митця на успішність функціонування когнітивних процесів обумовлюється його досвідом концертно-сценічної діяльності, в якому звернуті інтегративні «успіхи — неуспіхи». «Поява “негативних” емоцій оптимального ступеня інтенсивності,

при якому зберігається стабільність їх якісних особливостей і стійка спрямованість на розв'язання поставлених завдань, інколи відіграє навіть більш важливу роль для суб'єктів, ніж “позитивних”. Не випадково механізм “негативних” емоцій розпочинає функціонування в індивідів з перших днів народження, а “позитивних” — значно пізніше» (Юник, 2011, с. 84).

Таким чином, можна стверджувати:

- емоційна сфера митця концертно-сценічної діяльності забезпечує своєчасну/несвоєчасну адекватну/неадекватну його реакцію на дію подразників і, таким чином, створює умови для виникнення емоцій певного знаку та модальності;

- роль «негативних» та «позитивних» емоцій в індивідуально-виконавському стилетворенні митця концертно-сценічної діяльності неоднозначна незалежно від того, що перші відображають сигнали «безладдя», а другі — «благополуччя»;

- «негативні» емоції викликаються сигналами про порушення злагодженості відтворення когнітивних процесів або сигналами про незадовільну оцінку уявних/реальних атрибутів контролю до тих пір, поки «ситуації» не виправляються чи їх значення у стилетворенні митця не знецінюються.

Натомість, слід зазначити, що під час самооцінювання уявних/реальних атрибутів контролю музично-виконавської діяльності митця «негативні» емоції невисокого рівня інтенсивності сприяють пошуку бажаної інформації за рахунок підвищення чуттєвості його аналізаторів, а це, в свою чергу, призводить до реагування митця на більш розширений діапазон внутрішніх/зовнішніх сигналів і поліпшує репрезентацію певних семантичних понять з його довгострокової пам'яті. «В результаті дії “негативних” емоцій невисокого рівня інтенсивності використовуються малоймовірні чи навіть випадкові асоціації, котрі в неемоційному стані не підлягали активації. Саме тому застійними залишаються лише “негативні” емоції... надмірної сили дії.

Помірна інтенсивність таких емоцій не спотворює оцінку змісту предметної дійсності атрибутів контролю» (Юник, 2011, с. 84).

У другій половині ХХ – на початку ХХІ століть науковцями доведено, щона злагожденість перебігу когнітивних процесів будь-якої особистості впливають не тільки емоції, а і фіксовані установки, які завдяки вольовим зусиллям стають домінуючими. Домінуючі фіксовані установки актуалізують когнітивні або его-захисні позиції самопізнання будь-яких атрибутів контролю у ситуаціях з суперечливим особистісним змістом (Киричук, 1996; Максименко, Зайчук, Клименко, 2004; Ямницький, 2004 та інші). «Чим сильніше домінування установки на об'єктивне самопізнання, тим вищий ступінь адекватності самооцінювання. Чим сильніша установка на его-захист, тим нижчий ступінь її адекватності. Підвищення адекватності самооцінювання в умовах збільшення рефлексії особистості проходить лише в індивідів з домінуючою когнітивною установкою, що свідчить про керівний вплив таких установок на процес самопізнання в динаміці ступеня адекватності самооцінювання» (Юник, 2011, с. 85).

Отже, завдяки вольовим зусиллям митець під час роботи над музичним твором та у процесі його концертно-сценічної інтерпретації здійснює не тільки «усвідомлену владу над собою», а й контролює власні імпульси щодо формування та прояву рис індивідуально-виконавського стилю, тобто за необхідності коригує їх, підтримує, послаблює, гальмує, підсилює тощо. Вольова регуляція процесу його стилетворення завжди розпочинається з усвідомлення проблемної ситуації, після чого відбувається її оцінка, вибір шляхів та засобів реалізації майбутніх програм техніко-тактичних дій. Акт вольової регуляції означеного процесу характеризується не тільки вимогливістю митця, а і його рішучістю, організованістю, цілеспрямованістю, наполегливістю, витримкою, здатністю до раптового «включення» інтелектуальних зусиль, спрямованих на подолання зайвого впливу не лише позитивних, а й негативних емоцій. Акт вольової регуляції процесу

індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності завжди має завершуватись прийняттям рішень.

Таким чином, можна стверджувати:

- вибір оптимальних шляхів індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності завжди залежить від ступеня адекватності самопізнання його рис та домінуючої установки щодо когнітивної або его-захисної їх позиції;

- чим сильніше домінування когнітивної установки на об'єктивне самопізнання рис індивідуально-виконавського стилю митця концертно-сценічної діяльності, тим вищий ступінь адекватності їх самооцінювання;

- чим сильніша установка на его-захист рис індивідуально-виконавського стилю митця концертно-сценічної діяльності, тим нижчий ступінь адекватності їх самооцінювання;

- низький ступінь адекватності самооцінювання рис індивідуально-виконавського стилю митця концертно-сценічної діяльності призводить до неефективного формування та прояву означеного феномену, а високий — детермінує вибір раціональних засобів його корекції.

Звичайно, означені психологічні властивості митця концертно-сценічної діяльності виступають детермінантами його індивідуально-виконавського стилетворення. Натомість, у ряді праць (Андрейко, 2014; Ковтонюк, 2022; Копелюк, 2016; Ткач, 2018; Юник, 2011; Сюй На, 2023 та інших науковців) доводиться, що воно (стилетворення) залежить не тільки від цих детермінант. Зокрема, індивідуально-виконавське стилетворення митця концертно-сценічної діяльності детермінується ще і:

- його виражально-технічними інтерпретаційними засобами (побудовою мелодико-інтонаційних ліній у ритмічно-фразовому розвитку, емоційною їх насиченістю, тембральним забарвленням звуку, віртуозністю тощо), які виступають основою суб'єктивної критеріально-параметричної бази оцінювання слухачами/глядачами ступеня прояву митцем самотутніх рис звукового відтворення авторського нотного тексту музичного твору;

- виконавською надійністю митця, яка завдяки набутим інтегральним властивостям забезпечує безпомилкове відтворення необхідної музичної інформації як у звичних (репетиційних) умовах, так і в емоціогенних умовах концертно-сценічної діяльності;

- його виконавською культурою, яка відображає здатність митця концертно-сценічної діяльності до інтерпретації музичного твору з проявом вершинного стилекомплексу, сформованого на основі сукупності теоретичних знань щодо художньо-естетичних цінностей та майстерного застосування творчих умінь, а також акмехудожньо-виражальних виконавсько-технічних навичок;

- артистизмом митця як комунікативною його манерою підсилення передачі необхідної інформації слухачам/глядачам у процесі концертно-сценічної діяльності засобами переконливого/непереконливого перевтілення у сценічні образи музичного твору з доцільним/недоцільним застосуванням емоційно-насичених сценічних рухів тощо.

Отже, вищевикладена інформація надає змогу окреслити детермінанти індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності схематично, що і відображено на рисунку 1 (див. *рис. 1*).

Рис. 1. Детермінанти індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності.

Звичайно, кількість детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності та послідовність їх викладу не є аксіомою. Вони можуть змінюватись відповідно до методології дослідження означеного феномену. Натомість, незалежно від методології дослідження індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності, функціонування всіх детермінант є взаємозалежним¹. Наприклад: взаємозалежність функціонування його уваги безпосередньо («напрямую») детермінується не тільки з власною пам'яттю, а й з іншими десятьма детермінантами індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності: уявою, уявленням, мисленням, інтелектом, емоціями, волею, виконавською технікою, виконавською надійністю, виконавською культурою та артистизмом, що схематично відображено на рисунку 2 (див. *рис. 2*).

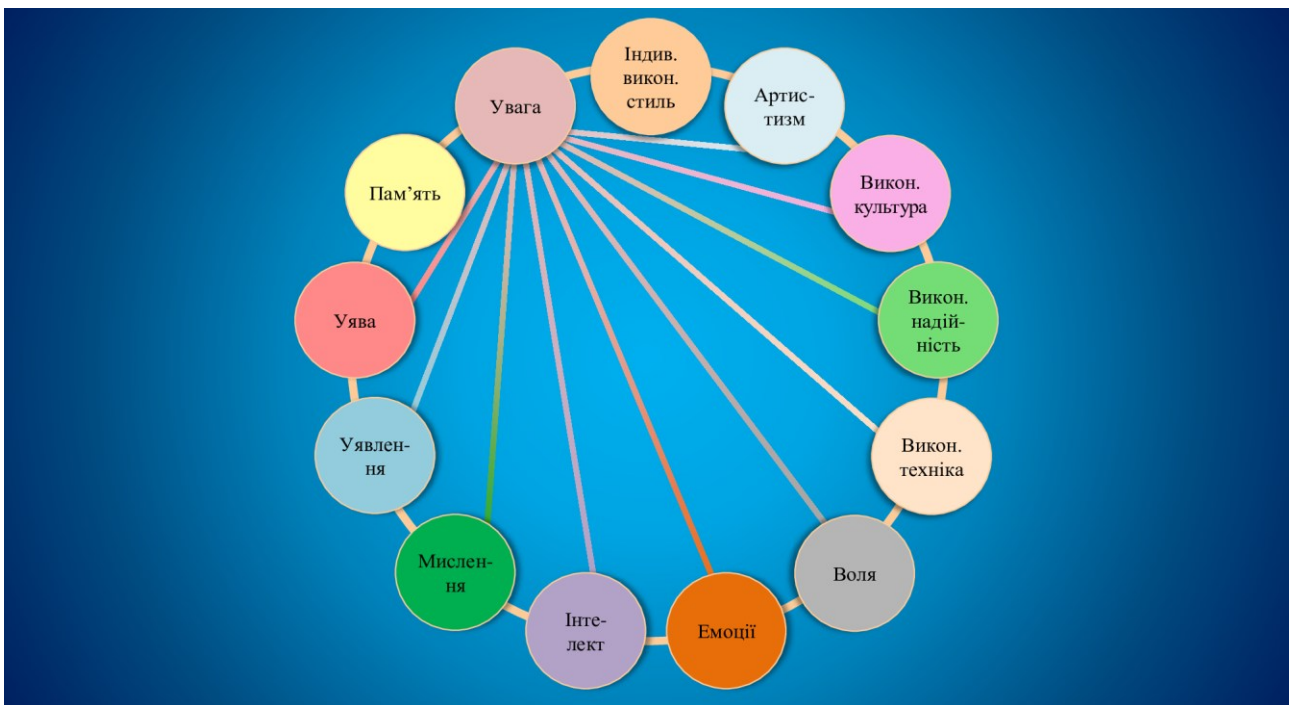

Рис. 2. Взаємозалежність функціонування уваги митця концертно-сценічної діяльності й інших його детермінант індивідуально-виконавського стилетворення.

На рисунку 3 (див. *рис. 3*) схематично відображено взаємозалежність функціонування пам'яті митця концертно-сценічної діяльності у процесі його стилетворення з іншими одинадцятьма детермінантами — увагою, уявою,

¹ Динамічну взаємозалежність детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності на рисунках відображено рисками від однієї детермінанти до інших.

уявленням, мисленням, інтелектом, емоціями, волею, виконавською технікою, виконавською надійністю, виконавською культурою та артистизмом.

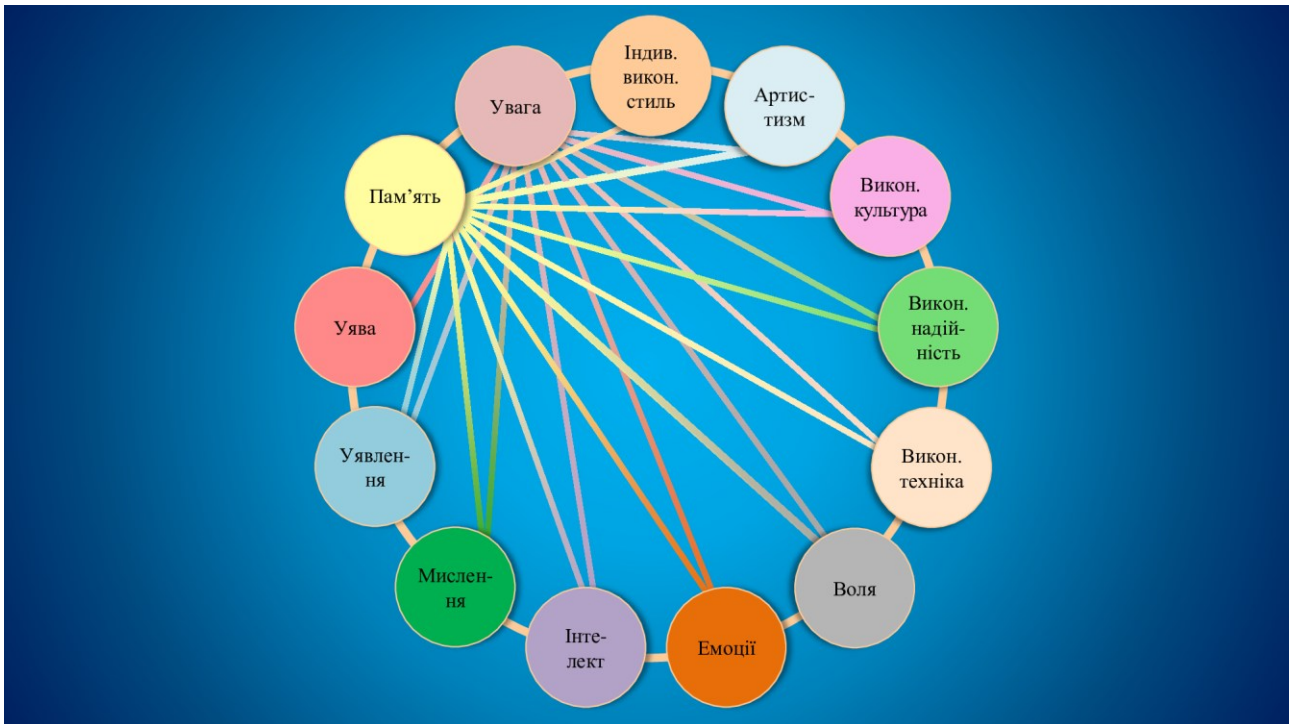

Рис. 3. Взаємозалежність функціонування пам'яті митця концертно-сценічної діяльності й інших його детермінант індивідуально-виконавського стилетворення.

Ретельно розглядаючи взаємозалежність функціонування тільки цих детермінант (уваги і пам'яті), простежується 100 «перетинів» їх взаємодії, а саме (див. рис. 3):

- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — індивідуальний стиль»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — артистизм»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — виконавська культура»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — виконавська надійність»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — виконавська техніка»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — воля»;

- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — емоції»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — інтелект»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — мислення»;
- 10 «перетинів» детермінантної взаємозалежності функціонування уваги і пам'яті у напрямі «пам'ять — уявлення».

Аналогічно можна схематично відобразити взаємозалежність функціонування кожної конкретної детермінанти митця концертно-сценічної діяльності від інших його детермінант індивідуально-виконавського стилетворення, що в кінцевому варіанті надає змогу схематично представити узагальнений варіант (модель) детермінантної взаємозалежності індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності (див. *рис. 4*).

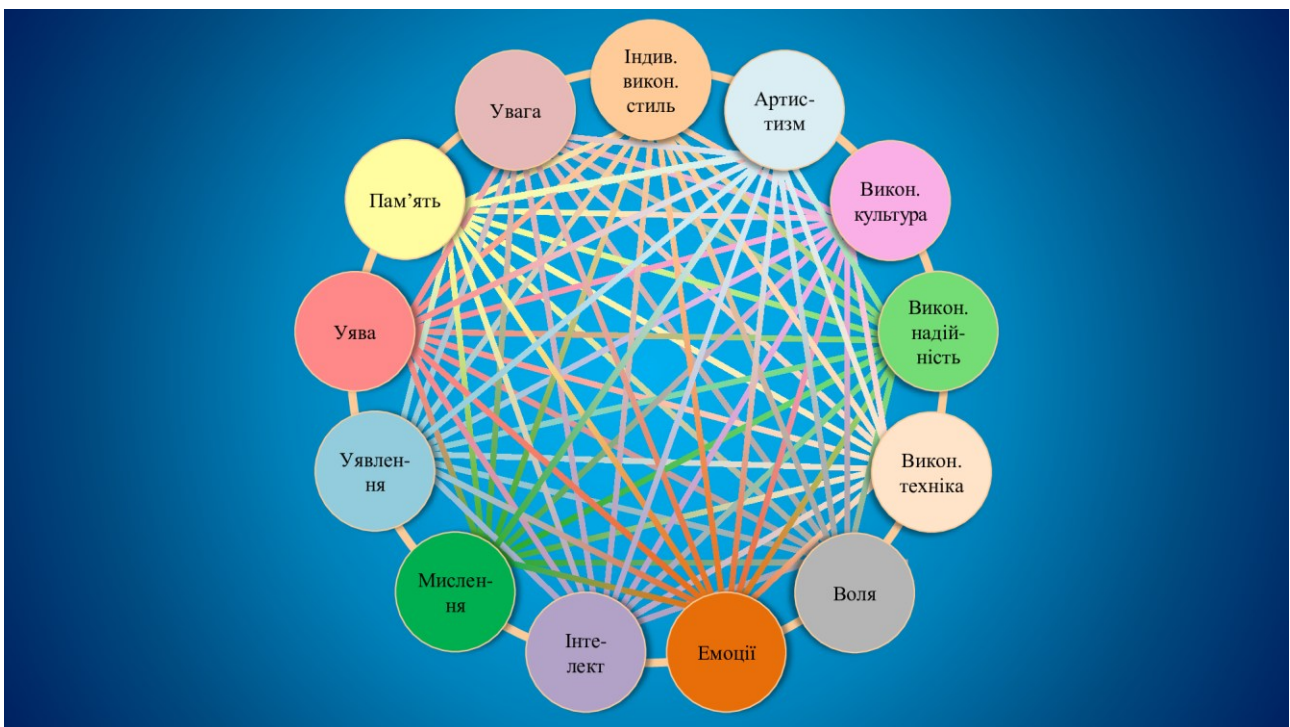

Рис. 4. Модель детермінантної взаємозалежності індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності.

Слід зазначити, що взаємозалежність функціонування детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної

діяльності є не статичною, а динамічною величиною, і тому кожен їх «перетин» збагачується ознаками «пересічної» детермінанти. Сприйняття митцем цих «пересічних» ознак надає йому змогу «отримати» синергійний продукт мислення, тобто «творчу синергію» від «взаємодії» доповнених «пересічних» ознак різних детермінант (уваги, пам'яті, уяви, уявлення, мислення, інтелекту, емоцій, волі, виконавської техніки, виконавської надійності, виконавської культури та артистизму). Вищезначена аксіологічність посилює взаємопов'язаність інтелектуальної, емоційно-вольової та духовної сфер митця концертно-сценічної діяльності у його індивідуально-виконавському стилетворенні, створюючи таким чином підґрунтя для синергійного поєднання почуттів і думок. Синергійність (*συνεργία*) ґрунтується на спільній (одночасній) обробці декількох взаємоузгоджених рис стилю музиканта-виконавця, які доповнюються/збагачуються ознаками «пересічних» детермінант. «За такої “спільної” дії “результативний ефект” виявляється більшим суми їх окремих “ефектів”, тобто за взаємодоповнення емоційної та розумової сфер особистості вдається досягти вищого розвитку виконавської майстерності, ніж за окремого їхнього застосування» (Ма Лінь, 2024, с. 144). Концептуалізація цілісного інтегрованого системного явища, такого як «синергійний ефект», привертала увагу не одного покоління визначних музикантів-виконавців, їх педагогів та науковців, адже цей «ефект» породжує додаткову енергію, яка уможливорює «віднайдення» митцем концертно-сценічної діяльності власних самобутніх/неповторних виконавських рис. Така синергійність «породжується» синхронізаційною взаємозалежністю конструктів всіх детермінант індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності, що і відображено на рисунку 4 (див. *рис. 4*).

Висновки.

1. Індивідуально-виконавський стиль митця концертно-сценічної діяльності — це сформована оригінальна манера його творчої діяльності, що проявляється у відтворенні самобутніх рис як звуко-виражальних та технічних засобів інтерпретації музичного твору, так і виконавської надійності,

виконавської культури та артистизму з урахуванням вроджених психолого-фізіологічних властивостей темпераменту й набутих ним художньо-естетичних цінностей у процесі взаємодії з рисами композиторської, етнічно-національної, епохальної, історичної, просторово-часової та надпросторово-часової стильової концентричності. Структура індивідуально-виконавського стилю кожного митця концертно-сценічної діяльності є оригінальною, тобто неповторною. Тому теоретично її можна спроектувати тільки на макрорівні, де обов'язковими мають бути художньо-творчі, технічно-виконавські, інтелектуально-емоційні та артистично-комунікаційні складові.

2. Індивідуально-виконавське стилетворення митця концертно-сценічної діяльності детермінується системою як психологічних, так і суто виконавських детермінант. Якщо до перших доцільно віднести детермінанти, які забезпечують злагодженість перебігу його когнітивних процесів (увагу, пам'ять, уяву, уявлення та мислення), та утворення певних емоційно-вольових станів (емоції і волю), то до других — суто виконавські детермінанти (виконавську техніку, виконавську надійність, виконавську культуру та артистизм).

3. Детермінанти індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності характеризуються функціональною взаємозалежністю, яка є не статичною, а динамічною величиною. У мить «перетину» функціональної детермінації означеного процесу митцю створюються умови для «отримання» «творчої синергії» від «взаємодії» «пересічних» ознак різних детермінант. Саме це і надає йому змогу доповнювати/збагачувати сформовані риси індивідуально-виконавського стилю новими ознаками.

Перспективи подальших досліджень... Звичайно, викладена інформація статті не в повному обсязі розкриває усі аспекти поставленої проблеми. Потребують окремого ретельного розгляду питання темпераментальної детермінації індивідуально-виконавського стилетворення митця концертно-сценічної діяльності, адже означений феномен ґрунтується, перш за все, на його вроджених властивостях.

Список використаної літератури і джерел

1. Андрейко, О. І., 2014. *Теорія та методика формування виконавської культури скрипаля у вищих мистецьких навчальних закладах*. Дис. д-ра пед. наук. Київ.
2. Бочкарёв, Л. Л., 1989. *Психологические механизмы музыкального переживания*. Дисс. д-ра психол. наук. Киев.
3. Горюхина, Н., 1985. *Очерки по вопросам национального стиля и формы*. Київ: Музична Україна.
4. Катрич, О. Т., 2000. *Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти)*. Дис. канд. мистецтвознавства. Київ.
5. Киричук, О. В., 1996. *Психологія особистості*. Київ: Либідь.
6. Ковтонюк, В. Л., 2022. *Стиль музичної творчості М. Плетньова*. Дис. д-ра філософії: 025. Харків.
7. Копелюк, О. О., 2018. *Фортепіанна творчість Івана Карабиця: феноменологія стилю*. Дис. канд. мистецтвознавства. Харків.
8. Коханик, І., 2001. Інтертекстуальність та проблема стильової єдності музичного твору. Текст музичного твору: практика і теорія. *Київське музикознавство*, 7, сс.90–95.
9. Ма, Лінъ, 2024. *Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю*. Дис. д-ра філософії: 025. Київ.
10. Максименко, С. Д., Зайчук, В. О. та Клименко, В. В., 2004. *Загальна психологія: підручник*. 2-ге вид. Вінниця: Нова книга.
11. Москаленко, В. Г., 2018. Про індивідуально-стильові засади музичного авторства. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 123, сс.7–16.
12. Сюй, На, 2023. *Концертно-сценічний артистизм вокалістів у процесі виконання китайських народних пісень*. Дис. д-ра філософії: 025. Київ.
13. Ткач, Ю., 2018. Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера як предмет теоретичного дослідження. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 3, сс.359–366.
14. Юник, Д. Г., 2011. *Теорія та методика формування виконавської надійності музикантів-інструменталістів*. Дис. д-ра пед. наук. Київ.
15. Ямницький, В. М., 2004. *Психологія життєтворчої активності особистості: монографія*. Одеса: Черкасов М. П.; Рівне: РДГУ.
16. Giesecking, W. and Leimer, K., 1972. *Piano technique*. New York: Dover Publications.

References

1. Andreiko, O. I., 2014. *Theory and methods of forming the performing culture of a violinist in higher art educational institutions*. Doctor of Pedagogical Sciences. Thesis. Kyiv.
2. Bochkarev, L. L., 1989. *Psychological mechanisms of musical experience*. Doctor of Psychological Sciences. Thesis. Kyiv.
3. Goryukhina, N., 1985. *Ocherki po voprosam natsional'nogo stilya i formy* [Essays on national style and form]. Kyiv: Muzychna Ukraina.
4. Katrych, O. T., 2000. *Individual style of a musician-performer (theoretical and aesthetic aspects)*. Ph.D. in Art History. Thesis. Kyiv.
5. Kyrychuk, O. V., 1996. *Psykhohohiia osobystosti* [Psychology of the individual]. Kyiv: Lybid.
6. Kovtoniuk, V. L., 2022. *The style of musical creativity of M. Pletnev*. Ph.D. in Art History. Thesis. Kharkiv.
7. Kopeliuk, O. O., 2018. *Piano creativity of Ivan Karabyts: phenomenology of style*. Ph.D. in Art History. Thesis. Kharkiv.
8. Kokhanyk, I., 2001. Інтертекстуальність та проблема стильової єдності музичного твору. Текст музичного твору: практика і теорія [Intertextuality and the problem of stylistic unity of a musical work. Text of a musical work: practice and theory]. *Kyivske muzykoznavstvo*, 7, pp.90–95.

9. Ma, Lin, 2024. *The stage image of a pianist as a form of manifestation of an individual performing style*. Ph.D. in Art History. Thesis. Kyiv.
10. Maksymenko, S. D., Zaichuk, V. O. and Klymenko, V. V., 2004. *Zahalna psykholohiia: pidruchnyk* [General psychology: a textbook]. 2nd ed. Vinnytsia: Nova knyha.
11. Moskalenko, V. H., 2018. Pro indyvidualno-stylovi zasady muzychnoho avtorstva [On the individual stylistic principles of musical authorship]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho*, 123, pp.7–16.
12. Suj, Na, 2023. *Concert and stage artistry of vocalists in the process of performing Chinese folk songs*. Ph.D. in Art History. Thesis. Kyiv.
13. Tkach, Yu., 2018. Indyvidualnyi vykonavskyi styl dyryhenta-khormeistera yak predmet teoretychnoho doslidzhennia [The individual performing style of a conductor-choirmaster as a subject of theoretical research]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 3, pp.359–366.
14. Yunyk, D. H., 2011. *Theory and methodology of forming performance reliability of instrumental musicians*. Doctor of Pedagogical Sciences. Thesis. Kyiv.
15. Yamnytskyi, V. M., 2004. *Psykhologhiia zhyttietvorchoi aktyvnosti osobystosti: monohrafiia* [Psychology of the life-creating activity of the individual: a monograph]. Odesa: Cherkasov M. P.; Rivne: RDHU.
16. Giesecking, W. and Leimer, K., 1972. *Piano technique*. New York: Dover Publications.

DMYTRO YUNUK

ORCID iD: 0000-0003-2930-238X

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor at the Department of Theory and History of Musical Performance
at P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)
d.yunyk@gmail.com*

TETIANA YUNUK

ORCID iD: 0000-0002-4539-6809

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Film and Television Arts
at Kyiv National University of Culture and Arts
(Kyiv, Ukraine)
tyunyk@gmail.com*

INTERDEPENDENCE AS A DETERMINANT IN SHAPING THE INDIVIDUAL PERFORMANCE STYLE OF CONCERT-STAGE ARTISTS

The essence of the concept of the "individual performance style of an artist in concert-stage activity" is analyzed from both genetic and developmental perspectives. It is established that this phenomenon reflects a mature and original manner of the artist's creative activity, manifested in the expression of distinctive features such as sound-expressive and technical means of musical interpretation, as well as performance reliability, cultural refinement, and artistic expression. The formation of an artist's individual performance style in concert-stage activity is influenced by various stylistic factors, including compositional, ethnic-national, epochal, historical, spatial-temporal, and supra-spatial-temporal elements. Each artist's individual performance style in concert-stage activity is shown to be original and uniquely distinctive. The study argues for the

feasibility of theoretical modeling only at the macrostructural level of this phenomenon, where artistic-creative, technical-performance, intellectual-emotional, and artistic-communicative components are essential. The determinants underlying the formation of an artist's individual performance style are identified and systematized. The methodology for studying this phenomenon is presented through an integrated framework that encompasses both psychological and strictly performative factors. Psychological determinants include those ensuring the coherence and efficiency of cognitive processes — such as attention, memory, imagination, mental representation, and thinking — as well as the formation and regulation of emotional-volitional states, including emotion and will. Performative determinants, in turn, include elements intrinsic to artistic execution: technical proficiency, performance reliability, cultural refinement, and expressive artistry. It is demonstrated that the determinants of individual performance style in concert-stage activity are characterized by functional interdependence, which is dynamic rather than static. The study substantiates the conditions under which “creative synergy” emerges from the interaction of intersecting features of various determinants. This synergy enables artists to supplement and enrich their established stylistic traits with new expressive qualities.

Keywords: *musicians-performers, instrumentalists, vocalists, conductors, stage activity, individual-performance style, performance abilities and skills, musical work, interpretation, musical creativity, determinants, performance culture and artistry.*

Стаття надійшла до редакції 03.09.2024 р.